

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény

Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése ide küldendő az előfizetési díjak, nyilválték és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések elfogadtatnak:

Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Sznalek H., Dukas M., Oppelik A., Altalános Tudósító-hirdetési osztálya Budapest.

Nyilttér petisora 10 kr.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

A borhamisítások.

Napról napra hallunk és olvasunk újakk borhamisítási esetekről. A most kiadott borvizsgálati kimutatásokból kitűnik, hogy az elmúlt év első felében 138 féltől származó 495 fele borminta közül 191 minta hamisított volt. Hamisítottak pedig minden elképzelhető módon, vízzel, szeszszel, szőlőcukorral, borseprővel, glicerinnel, szalicilsavval, fuchsinnal, keményítőcukorral, szacharinnal, kénssavval, sőt 21 esetben teljesen mesterségesen állítottak elő bort, anélkül, hogy az még csak szőlőbogyó közelében is lett volna, amiből nyilvánvaló, hogy a visszaéles e téren általános.

Regi igazság, hogy minden visszaéles csak addig tart, míg turhetetlenül nem válik. Elmondhatjuk ezt a borhamisításokra is. Hiszen tudja azt mindenki, hogy a borkereskedők kutja állandó tréfák ezeltáblára volt az első szüret óta és pedig nem csak hazánkban, hanem minden bortermelő országban. Ez, amíg tréfa volt, még csak megjárta. Most azonban, midőn a phylloxera következtében szőlőink elpusztultak, borkereskedőink pénzéi pedig mégis újból és újból megleltek borokkal, mint a bibliai olajos korsó, a gyanu egyszerre hangosabban zúgott és az eredmények igazolták a gyanut.

Immár kétségtelen, hogy a magyar borkereskedő osztály nevezetes része a bortörvény megkerülésével nemesak magának csinált jogtalan hasznot, hanem mesterségesen és törvény-ellenes módon gyártván a bort, ez által lenyomták a természetes bor árát és kárt okoztak a bortermelőnek is.

A magyar bortermelőnek tehát nemesak hogy meg kellett küzdenie, az olasz borvám leszállítása következtében ide beözönlő olasz és nagymennyiségű olasz borral, hanem még a kutyaszórt borok tisztességtelen versenyét is el kellett viselnie, ami bizony nem igazság és csak természetes, hogy, mint minden, ami nem igazság, megboszulja magát.

A borkereskedők bámulva mérlegelik a szigorú ítéleteket, melyekkel a teleplezett borhamisításokat sújtották. A magyar törvény nagyon szigorú; szigorubb, mint bármely más állam törvénye.

Felhangzik most a panasz, hogy a sok hamisítás miatt a virágzó magyar borkereskedés elvesztí hitelét, az üzlet pang és pedig egy a külföldön, mint bent a hazában, sőt hogy a gyanuval eltelt közönség le is mond a borivásról. És ennek az utóbbi körülménynek meg is van a maga oka. Ugyanis, manapság a legtöbb vendéglőben vagy kocsmában élvezhetetlen bort kapunk mérgező drága áron; 45—50 kron alul sehol sem kapunk asztali bort a jobb fajta pedig literenként 80 kr., 1 frt. Hallatlan magas

árak ezek és hozzá járul még az, hogy a vendéglői borok $\frac{1}{10}$ -része olasz borral pancsolt, vagy hamisított bor. Mert nagy hiba volna azt hinni, hogy csak a magyar kereskedő hamisít. Hamisít már az olasz termelő és kereskedő, de meg inkább hamisít a vendéglős — mindig tiszteltet a kivételnek — ki, mint látjuk, 12—14—16 kros törkölyborokat vesz és azt 45—50 kron méri ki. Ez a kapzsóság meg is boszulja magát, mert ma már alig iszik valaki bort, míg, ha jó és olcsó bort mérnének vendéglőseink, a nagy fogyasztás pótolná a kevesebb hasznot.

Mindaddig tehát, míg a vendéglősök visszaélnék a bor árával és minőségével, igen helyesen cselekszik a közönség, ha sztrájkol és nem iszik bort, vagy pedig drágább, de megbízható forrásokat keres fel, hogy egészségével ne fizesse meg a hamisított bort.

Ép így az államhatalonnak sincs más teendője, mint szigorúan üldözni a hamisított borkereskedőket. Nem látjuk be, hogy, ha a többi kereskedői ágakban boldogulnak a szolid és tisztességes kereskedői elvek szerint, miért ne boldogulhatna a borkereskedő is tisztességes uton, hamisítás nélkül.

Utoljára is: a magyar bor kitünő minősége sokkal ismertebb, és ezen borra a világborkereskedelemben sokkal nagyobb szükség van, sem hogy azt a fölmerült és sajnos, elég nagyszámú hamisítások kizárhatnák a forgalomból. A hamisító borkereskedő cégek meg fognak inogni, nagy részök talán össze is dől, megsemmisül, de a krízis tisztítani fogja a viszonyokat. A kidőlték helyét új és modern cégek foglalják el, míg a szolid kereskedők, ha egy ideig szenvednek is, megtartják pozíciójukat és tovább is becsülettel fogják szolgálni a magyar bortermelés érdekeit.

Hogyan mérheti fel a gazda birtokának területét gyorsan és olcsón?

Kevés kivétellel általánosságban elmondhatjuk, hogy a gazdák legnagyobb része nem tudja pontosan birtokának területét. Akármilyen furcsán hangzik ez, de így van. — Lássuk mi okozza ezt?

Legelsőben ennek oka azon körülményben keresendő, hogy a telekkönyv a területét nem szavatol. Adás-vevésnél — ugy a birtok bérbeadás-vevésnél semmi biztos kiindulás pont nincsen a birtok területét meghatározni a telekkönyvi adatokért szavatosság nincs, a kataszter pedig rendszerint nem egyez a telekkönyvvel; ebből kifolyólag sem a telekkönyvi adat, sem a kataszteri számokat biztos adatok gyanánt el nem fogadhatjuk.

Ebből azután nem ritkán igen furcsa állapotok következhetnek. Hányszor fordul elő, hogy a telekkönyvben 2 holdnak nevezett terület 4—5 hold sőt több is lehet és viszont.

Hányszor fordult elő, hogy egyes birtokok bérbe adatván, csak évek múlva tudott ki, hogy

100 sőt több holddal is kisebb a birtok, mint amint a bérelő a birtokostól jóhiszeműleg átvette és a birtokos jóhiszeműleg átadta, mert ő maga sem tudta pontosan a területének holdszámát.

Hogy ebből mi következhetik, azt mindenki elgondolhatja.

És elég különös az, hogy ma, midőn már minden adás-vevésnél az árúnak akár súly-, akár ürmértéki egysége pontosan megkívántatik, éppen a föld — a mely mindennek alapját képezi — részeseül a szokott felületes cibánásban.

Pedig mindenki azon van, ha már a pénz kiadja, annak megfelelő árut is kapjon; nem lehet az kevesebb és ne legyen több, mert amint az eladó nem elégizik meg, hogy 10 hold földért csak 6 holdnak a kialakított árat kapja meg, viszont a vevőnek sem lehet közömbös, hogy 10 hold helyett csak 6 holdat kapjon.

És látjuk meg, ezerszer is előfordul és megtörténik hasonló eset.

Törvényünk van, de nem tökéletes, végrehajtása még hiányosabb és aki tudja, hogy a kataszteri változtatások, telekkönyvi kiugazítások mily csigalassúsággal néha éveken keresztül nem hajtának végre, azonnal belátja, hogy a mai bizonytalan állapotnak be kellett következnie.

Pedig a gazdának tudni kell területét, hogy boldogulhasson, — éppen úgy, mint a hadvezéreknek a serege létszámát.

Hogyan lehet a birtokot felszámolni, vetésfordát felállítani, a fogatérő szükségletet kiszámítani, a cseléd létszámot megállapítani, a termés hozamot kiszámítani, a legelőket felszámolni és ezzel állatállományunk létszámát megállapítani stb. stb. mindenféle szükséges számítást eszközölni mindaddig, míg nem tudjuk, hogy a birtok hány hold szántó, rét, legelő stbből áll?

És mégis csak gazdálkodunk, de legtöbbször hasonlít ez a setétben tapogatózáshoz, mert biztos adat nincs a kezünkben.

Nagyobb uradalmak rendszerint a mérnöki munkálatok költségeit, mely ma még elég tetemes szokott lenni, könnyebben fedezik, de nem úgy a közép- és kisbirtokosok, — és legtöbbször nem csak a nagyobb költségtől riadnak vissza, hanem hozzájárul bizonyos fokú indolentia is.

Ha azt kérdezzük a gazdától, hogy tudja-e biztosan a lovának vagy marhájának számát, csudálkozik, hogy ilyen kérdést tehetünk hozzá, de ha azt kérdezzük, hogy tudja-e a birtokát holdszámában, biztosan határozatlan feleletet kapunk és ő azt természetesnek is találja. Pedig ha számokban kifejezhetnénk azon vesztéseket, melyek a terület hiányos ismeretéből származnak, oly óriási volna az, hogy el se képzeljük.

Indolentia is játszik szerepet, mert legtöbb gazdaságban és községben van mérőlencs és birtokát kiki felmérhetné vele, de a lánczczal való mérés 3 embert kíván, munkája lassu, tehát egy kissé incomedálja a gazdát, ki nem csak sok esetben sajnálja a költséget, hanem gyakran nem is ért hozzá.

Végre a napokban láttam egy új készüléket, mely praktikusságánál és olcsóságánál hivatva van arra, hogy ezen régóta vajudó kérdést egy csapással megoldja és rövid idő alatt lehetővé teszi, hogy legtöbb gazda birtokának területét tudhassa. E készülék egy szabadalmazott földmérő talpja.

A gépezet három főrészből áll. 1. a kerék mely mér. 2. az óramű. 3. két talpja szarvból.

A kerék teljesen vasból készült és egyszerű körülforgásával egy ölet ír le és a 6 küllő, melyek mindegyike egy kis bevágást csinál a földön, mu-

talja a lábakat. Az óramű áll egy óralapból, mely 100 ólre van beosztva, az óralapon egy mutató és hátról egy harang. Ezen óramű a mérőkerék tengelyével van összekötve és annak minden fordulattal tehát egy ól után egyvel többet mutat egész százig, akkor lecsenget, vagyis minden felmért 100 ólnél csenget és mér tovább minden fennakadás nélkül. Így csak a csengetés számát kell megszámolni, az annyi 100 ól, végül ha a terület végpontján megállunk, az óralap mutatja, hogy a lecsengett 100 óleken felül hány ól még, és a küllők csapása mutatja hogy hány láb.

Például 3-szor csengetés az 300 ól, az óralap mutat 43-at, 43 ól, a fehér küllőtől a 4-iken áll, 4 láb. Összesen 343 ól 4 láb.

Ha a mérést a tábla másik oldalán folytatni akarjuk, ismét a 0 lesz a kiindulás 1 pont — elég ha az óralapon levő mutató csavarját egy mozdulattal megmozdítjuk, mire egy rugó az óralapot előre nyomja, mely most már a mutató alá a 0-ra állítható, a csavart megszorítjuk s a készülék készen áll a mérésre. Ez oly egyszerű és könnyű dolog és oly gyorsan eszközölhető, hogy bárki által alig $\frac{1}{4}$ perc alatt végrehajtható.

A taliga két szarva hasonló az ekeszarvához, ennek végén van a mérőkerék tengelye és a tengelyen az óramű. Az egész készülék a szarvak kivételével vasból és rézből készült és oly könnyű, hogy alig 8 kiló, így bármely gyermek által körülvehető. S miután ezen földmérő taliga oly gyorsan toható, amily gyorsan az ember járni tud, vele a mérés oly gyors, könnyű és miután személyzet hozzá egyáltalában nem szükséges, ezért oly olcsó a munkája, hogy birtokát bárki igen rövid idő alatt saját maga felmérheti minden egyéb költség kizárásával.

Ezen mérőtalyigával naponként több száz holdat is felmérhet egy ember, szerkezete oly egyszerű, hogy igazán csodálkozni lehet, hogy eddig még fel nem lett találva. Ezen új készüléket a napokban láttam Győrben a Stádel Károly örököségi cég gépgyár és vasöntödéjében, ott készült ezen szabadalmazott tárgy és most kezdi árusítani, mert a taligámnak még egészen új.

A nevezett cég egy darabot rendelkezésemre bocsájtot, hogy kísérletet tegyek vele.

Mondhatom meglepett egyszerűsége és igazán praktikussága által s több gazdátársam jelenlétében eszközöltem próbaméréseket oly meglepő eredménnyel, oly gyorsan, pontosan és könnyűséggel, hogy osztatlan általános vélemény az volt, hogy ezen problémát praktikusabban megoldani lehetetlen volna.

A szerkezet egyszerűségéhez hozzájárul a szolid munka is, s véleményünk szerint a javítás évek során át ki van zárva. S miután az egész készülék ára csak 18 frt, ez oly csekély összeg, ha tekintetbe vesszük, hogy egy mérőlánc is 8—10 frt, ez okból minden gazdátársamnak a legmelegebben tudom ajánlani a mérő-taliga beszerzését.

Igen sok esetben hasznát vehetjük a gazdaságban, nemcsak a birtok általános felmérésénél, hanem parcellázásoknál, konvencionális földek kimérésénél, feles-harmados földek kiosztásánál és még a mi a fő, a napi fogatmunka ellenőrzésénél is.

Ha nyári időben egy fogat 1 holdat (1200 □) kiszánthat naponként és csak $\frac{3}{4}$ holdat szánt ki a cseléd indolentiája, hanyagsága miatt, ez már napi 80 k. egy fogat után és 10 fogat után már 8 ft napi veszteséget jelent. De miután ezen készülékkel az öregbérés, hajdu vagy gazda pár perc alatt felmérheti naponként minden cseléd napi fogatmunkáját és ellenőrizheti az által mintegy ösztönözve van a cselédség a reája kiszabott competentiát kiszántani. Mennyi veszteségtől szabadulnánk meg ez által csak egy éven át is?

Szóval ezen »földmérő taliga« olyan találmány, mely hivatva van igen nagy bajokhoz segíteni, és melyet gazdátársaimmal megismertetni morális kötelességemnek ismerek.

Tárnoki.

KÜLÖNFÉK. ÉL

— **Előléptetés.** A m. kir. pénzügyminiszter Zakál Vilmos csáktornyai adóellenőrt a X. fizetési osztály 1-ső fokozatába előléptette.

— **Kinevezés.** Jancsó Gyula debreczeni lövényszéki telegkönyvvezető, lapunk volt munkatársa a nagy-váradí kir. járásbíróshoz albiróvá nevezetett ki.

— **Uj anyakönyvvezetők.** Pländer József h. aljegyző a stridói anyakönyvi kerületbe, Pintárics Pál közszégi irnok pedig a bottornyai kerületbe helyettes anyakönyvvezetők névezettek ki.

— **Eljegyzés.** Rosenfeld Ede, az első magyar »Adria« varrogép és kerékpár-gyár n.-kanizsai képviselője jegyet váltott Strausz Sarolta kisasszonnyal Bednyán (Horvátország.)

— **Állandó választmányi ülés.** A folyó évi február hó 13-án tartandó törvényhatósági bizottsági rendes közgyűlésen felveendő törvényhatósági ügyek közgyűlési tárgyának előkészítése. — és az állandó választmányi alelnöki állásoknak választás utján leendő betöltése végett az állandó választmányi ülés folyó évi február hó 4-én délelőtt 9 óra kor Zala-Egerszegen a vármegyeház gyűléstermében fog megtartatni, mely ülésre a t. választmányi tag urakat tisztelettel meghívom. — Zala-Egerszegen, 1899. január 21-én. Dr. J a n k o v i c h László gróf sk., főispán, s állandó választmányi elnök.

— **A Muraközi Tanítókör választmánya** f. hó 2-án ülést tartott, melynek legfontosabb tárgyát a föltűnő arányokban mutatókozó s fölszaporodott tagsági díj hátralékok rendezési módja képezte. Hosszas és tárgyi-lagos eszmecsere után, választmány a következő érdemleges határozatot hozta. Megbizatik a kör elnöke, hogy lépjen érintkezésbe a járáskör szolgabírói hivatalaival, vajjon sziveskednének-e a tanítókör alpszabályainak 4. §-ában meghatározott követelménynek foganatosításához szükséges hatósági közreműködést elfogadni, mely szerint a tagsági-díj-hátralékok törvény utján is behajthatók. Együttal kir. tanfelügyelőséghez is terjeszse fel a tagsági díj hátralékosokról szerkesztett kimutatását. A szolgabírói hivatal támogatásának megnyerése esetén, a Csáktornyan megtartandó közgyűlésen névszerinti szavazás utján eldöntendő, hogy a tagsági díj-hátralékok behajtatassanak-e, vagy sem? Ha közgyűlés a tagsági díj hátralékok bírói uton leendő behajtását megszavazza, 1899. október 1-éig terminus tűzetik ki a törlesztésre s az azideig sem fizetőktől bírói uton lesz behajtandó a hátralék. Ellenkező esetben pedig a kör vezetősége kényszerítve lesz magától eldobni a gyeplőt s a kör existenciáját az eshetőségek elé kitenni. Az állami tanítók tagdíj-hátralékát 1896-ig, mely időre ők a kormánytól napi s fuvar díjat nem kaptak, a kör választmánya elengedi, ha pedig a központ nem meg bele a dologba, járjon ő el ellenük. A törzskönyv kiigazításával elnökség megbizatik. A Zalamegyei Ált. Tanítótestület főjegyzőjének tiszteletdíj fejében megszavazott 4 drb. aranyra nézve, választmány a kör elé pártoló előterjesztést tesz. Az önálló gazdasági iskola eszméjét pártolja. A Vasmegeyi Ált. Tanítótestületnek az évről vizsgák eltörlése iránti átirata föltölt, míg szaktanfelügyelet nem lesz, egyszerűen napirendre tér.

— **Zalavármegye fiatalsága** 1899. évi február hó 11-én Nagy-Kanizsán az »Arany Szarvas« termeiben zártkörű j e l m e z e s t é l y t rendez. Személyjeg 2 frt. Kezdeté 9 órakor. Jegyek előre Belus Lajos ur gyógyszerárában, este a pénztárnál válthatók.

— **A csáktornyai Önkéntes Tüztöltőegylet** parancsnokságának határozata folytán, a működő tagok szakszerű kiképzetésének céljából a téli hónapokban, midőn az időjárás miatt gyakorlatok nem tarthatók, ezek helyett szakszerű előadások és felolvasások fognak tartatni az éltanyában, melyre a mű-

kődő tagok kötelesek megjelenni. Az ez irányban benyújtott s határozattal emelt tervezet a következő: 1899. január 30-án. Szervezés. A tüztöltői intézményről általában, annak rövid története. Belső bajaink. A csáktornyai ö. t.-egylet multja, jelene s szolgálati szabályzata. A Magyar Országos Tüztöltő-Szövetség által megállapított szervezeti, egyenruházati, rangjelzési és fölszerelési szabályzat. Február 13-án. Tüztöltőszerek. A szivattyú szerkezete, működése és annak alkalmazása. A szivattyú gondozása és működési zavarai. Február 27-én. Tüztöltőszerek. Mászó, mentő és egyéb szerek s azok alkalmazása. Márczius 13-án. Tüztöltés és védelem (taktika). A tüzek minősége, támadása és oltása. Márczius 27-én. Csővezetés, különös tekintettel az építkezésre. Takarítás. Támadási tervek. Április 10-én. Mentés. Első segély baleseteknél. — Mint értesítünk, az első előadás m. hó 30-án meg is tartatott Polesinszky Emil okleveles tüztöltőtiszt által, ki egyszermind a terv készítője is. Előadását mindvégig élénk érdeklődéssel kísérték, különösen pedig amidőn az Önkéntes Tüztöltőegyletek belső bajairól beszélt s a bajok első és legnagyobb okául az »Önkéntes« kifejezés ferde felfogását és értelmezését állította fel. Nem egy magyarázzák ugyanis azt, hogy az csak azon szabad, férfias és határozott lényre vonatkozik, midőn valaki egy nemes ügy iránti érdeklődésből magát kényszer nélkül leköti, működését egy humanisztikus intézmény érdekében önként felajánlja s erre fogadalmat is tesz, hanem azt, hogy önkéntesek vagyunk, ennél fogva egy cselekszünk, amint nekünk tetszik, s ha nem tehetünk úgy mint akarunk, ott hagyjuk az ügyet a faképnél, mint szent Pál az oláhok. Az előadás 1 órát vett igénybe. Az előadásban a működő tagok 50%-ka volt jelen.

— **A dunántúli közművelődési egylet** perlaki ovodájának felügyelő-bizottsága f. évi február hó 11-én a perlaki »Casino« nagytermében színelőadással és hangversenyyel egybekötött lánccsételty rendez, melynek jövedelme az ovoda céljaira fordittatik. Kezdeté pont 8 órakor. Belépő-díj 1 forint. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirlapilag nyugtáztatnak Jegyek f. hó 7-től tek. Sipos Károly gyógyszerész urnál kaphatók.

— **Gazdasági szakelőadások február 5-én** Alsó-Lendván, az áll. polg. iskola rajztermében délelőtt 11 órakor, Berger Károly Lajos m. kir. gazdasági szaktanár: »Az okszerű földművelésről.« — Ietenyén, a róm. kath. népiskola helyiségében délelőtt 11 órakor, Nagy Károly tanítóképző-intézeti tanár: »A nemes kosárfűz tenyésztéséről.« — Becsehelyen, a róm. kath. népiskolában délután 3 órakor, Nagy Károly tanár: »A nemes kosárfűz tenyésztéséről.«

— **Kotorból írják,** hogy ott január 28-án a vasúti vendéglőben az intelligenciája sikerült lánccmulatságot rendezett, hol a jó kedvű kivilágos kivriradrig tartott. Valószínű, sokáig kellemesen emlékeznek vissza a kedves szép leánykák és asszonyok: Babics Gáborné, Berger Manóné, Ehrenwald Béláné, Kele Györgyné, Kollay Lajosné, Korber Jánosné, öz. Linszky Ferenczné, Löwe Adolfné, Mihácz Jánosné, öz. Náray Antalné, Neumann Lajosné, Rabenstein Samuné, Ritter Károlyné, Rózsai Lajosné, Rózsay Mórné, öz. Schütz Lajosné, Szalay Gézané; leányok: Babics Gábricza, Bellák Mariska, Farkas Anna, Korber Gizike és Irma, Náray Gizella, Ruzsák Regicza, Szalay Róza stb.

— **Halálozás.** Schulegg János helybeli vendéglős neje, született Strahia Viktoria f. hó 1-én d. u. 7 órakor 63. éves korában elhunyt. A boldogultat f. hó 3-án d. u. 4 órakor nagy részvét mellett temették el. Áldás poraira!

— **Tűz Légrádon.** Légrádon f. hó 1-én délután eddig ismeretlen okból kigyuladt Lausch Lipót kereskedőnek a pajtája. A tűzoltóság gyors megjelenésének és fáradságot nem ismerő önfeláldozásának köszönhető, hogy a tűz csakhamar lokalizálva lett anélkül, hogy akár a lakóháznak, akár pedig a szomszédos szalmás épületeknek legkisebb baja is esett volna. Másfélórai nehéz munka után csak a füstölő gerendahalmazok mutatták a vész helyét. A derék tűzoltóság pedig az összes jelenvoltak elismerését és dícséretét szerezte meg magának. A ká nem nagy.

— **Az eddigi népszerű gazdasági előadások eredménye.** A mult heti lapunkban kimutatott 3674, hozzáadva a legutóbbi előadások eredményét 717-et, részvételt eddig 4391 gazda és érdeklődő. — Eddig kiosztott mintegy 1500 darab füzet, a mely az előadásokat nyomtatásban is tartalmazza.

— **Letartóztatott veszedelmes tolvaj.** A mult hóban Csáktornya és Perlak környékén többrendbeli lopás fordult elő, míg végre a csáktornyai csendőrség élén Balacsics őrmesternek sikerült a tettest kézrekeríteni Vucsenik Regina alsó-domborui illetőségű veszélyes tolvaj nő személyében, ki egy Markulya Magdolna mura-csányi illetőségű leány nevére kiállított cselédkönyvvel csavargott, mely könyvet Stein Mór helybeli cselédszerzőtől vette 50 kr-ért. A tettes január hóban Muraközben és Varazsdon 11 rendbeli lopást követelt el, s a mult decemberben többrendbeli lopásért a varazsdi kir. törvényszéknél már fogva volt, betegsége gyógykezelése végett azonban decz. 31-én az ottani kórháznak adatolt át. honnan január 5-én az ott beteg fekvő két nő kárára 12 lrt értékű ruhanemű ellopása után mint vizsgálat alatt álló fogoly, megszökött. Vucsenik Regina Zorcsec Klára beliczai illetőségű nővel együtt, ki a lopásoknál közreműködött, átadatott a helyi kir. bíróságnak.

— **25 év múltán.** Azon tényezők között, melyek nagy mértékben hozzájárultak a hazai mezőgazdaság és kertészet haladásához, az első között látjuk a M a u t h n e r Ödön magkereskedő céget, mely az idén ünnepli fennállásának 25 éves jubileumát. E czég működését mindenütt elismerés és méltánylás kísérte és hogy többet ne említsünk, a czég tulajdonosát a Ferencz József-rend és az orosz Szt.-Anna-rend lovagkeresztjével és a bolgár nemzetű rend tisztkeresztjével tüntették ki. Ezenkívül a M a u t h n e r czég cs. és kir. udvari szállító és évek óta szállítja Ó felsége kastélyai és birtokai magzükségletét az egész osztr.-mag. monarchiában, továbbá több királyi, fejedelmi, főhercegi és hercegi udvarnak is szállítója. A Mauthner-féle magvak különben 27-szer lettek bel- és külföldi kiállításokon első díjakkal kitüntetve. A jubileumi főárjegyzéke — melyet a czég kívánatra ingyen és bérmentve küld, — valódi remekmű, egy kitűnő növénytermelési utmutató, nemcsak a benne előforduló számtalan tapasztalati utasítások, hanem a megragadón szép és hű növényfényképek miatt is. Legjellemzőbb, hogy a főárjegyzék nem a rendelő rovására ilyen fényes, mert a magárák, tekintve az ismert kitűnőséget és feltétlen megbízhatóságot, sokkal olcsóbbak, mint bármely másik magyar vagy külföldi czégnél, hanem a Mauthner czég rengeteg forgalmában leli magyarázatát és elég érdekes megtudni, hogy említett árjegyzék költségei az összes rendelésekre megszotva, egy rendelőre nem egészen 3/4 kr. esik.

— **Parasztregulák február haváról.** Kis hőrszög viaskodik nagygyal, azaz e hónap mindig hidegebb, mint a január. A hónap

első felében nagy hidegek uralkodnak, ha azonban a hónap első fele enyhe, zuzmarás, hideg lesz a másik fele. Ha Gyertyászentelő előtt énekelt a pacsirta, akkor igen sokáig fog hallgatni. Csunya Gyertyászentelő paraszt bánata. Derűs Gyertyászentelőtől fél a borz. Esős Gyertyászentelő a borz barátja. Gyertyászentelő B.-A. napján amennyire besüt a nap a pítvarba, annyira bever még a hófúvás később. Februáriusi erős hideg északi szelekkel, gazdák öröme. Ha szunyog játszik a nap sugarában, rossz jel. Ha februárban nincs fagy, féljünk a kárt okozó tavasztól. Ha Dorottyá szorítja (6), Julianna (16) tágitja a hideget. Ha februárban nem tart ki a hideg, husvétkor téli idők járnak. Farsangkor hosszú jégcsapok szép lentermést hoznak. Hushagyókédi napsugár termő nyarat jelent. Hushagyókédi északaján sok csillag az égen, tyukoknak sok tojása lesz. Sok hó, sok széna, de kevés gabona és kender. Ha ebben a hónapban elfogott madárkák kövérek, havat, hideget jelent. Ha nem fujnak északi szelek, fujni fognak áprilisban, szőlőkertek és más növények kárát vallják. Régi mondás: inkább farkast, mint ingujjban dolgozó munkást. Ha február 22-én (Peterszékfoglalása) hideg van, továbbra is hideg marad. Román napján (23-ika) kéklő égboltozat boldog esztendőt vár. Mátyás tör jeget, ha talál, annál rosszabb. Kellemes szép idő lesz: ha délkeleti szelek fujnak, ha a hold igen fehér színű, ha az esti pir nyugaton magasán kiterjeszkedik, ha a Gönczöl szekere tisztán ragyog. Csunya, kellemtelen idő következik: ha keleti szelek fujnak, ha a homokkő megnedvesedik, ha tartós hideg után a hó jég alakjában esik, ha a tűz a kemencében folyton kialszik, általában, ha égni nem akar.

— **Miért szűnnek meg a lapok?** A fényes programokkal megindult lapok azért szűnnek meg oly hamar, mert nem viselik szívükön előfizetőik érdekeit. Nem lehet azonban csodálni, hogy a »Biztosítási és Közgazdasági Lapok« rövid idő alatt tízezer előfizetőre tett szert, mert e lap minden előfizetője 8000 koronára van biztosítva a Nemzetközi baleset biztosító r.-társaságnál (Adria bizt.-társ. által alapítva). Aki csak negyed évre fizet is elő, megkapja a nevére kiállított nyolcezer koronáról szóló kötvényt. E kitűnő szaklap előfizetési ára: 1 évre 10, fél évre 5 frt, negyed évre 2 frt 55 kr., mely a laphoz, Bpest, Aradi-utca 40. küldendő.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon t. ismerőseink, barátaink s a nagyérdemű közönségnek, kik boldogult felejtetlen nóm elhunyt alkalmából részvétüket tanúsították, a temetésen részt venni s ez által fájdalmunkat enyhíteni kegyeskedtek: ez uton mondok a magam és gyászoló rokonságunk nevében hálás köszönetet.

Csáktornyán 1899. február 3.

731

Schulegg János.

C S A R N O K.

A szegény Kispál Imre története.

Száll a varju a víz felett . . . Ismét itt van a tél, a csúf, dermesztő, hideg tél, amitől elfagyta: a virágok, amitől minden meghal, kipusztul.

A falu csendes, az utcáik néptelenek, mintha kivésztek volna az emberek, csupán csak a fonó hangos. Ott vannak most a lányok, a legények és a méces világánál mesélgetnek, tréfálnak. Pörög a rokka vigan, sebesen, egy-egy sötét sarkból olykor-olykor felcsendül a visszafojtott kacagás. Minden lánynak meg van a maga párja, akivel elmulat, csupán szegény Fehér Anna ül ár-

ván és nem tud kacagni a nevetőkkel. Hej, pedig neki is meg volt a szeretője, a daliás Kispál Imre, ámde szegényt besorozták katonának az őszszel, s csak a jó Isten tudja, mikor fogják egymást viszontlátni.

Száll a varju a víz felett . . . A komáromi várban már réz alsznak a legények. Egyedül Kispál Imre szeméire nem jő az álom. Kinosan forgolódik ágyában, torkát úgy szorítja, úgy égeti valami kimondhatatlan keserűség, hogy szeretne sirni, de visszafojtja, csak a párnáját rája keservesen.

Hej, a komisz kenyer kenyeri kenyer, könnyel van dagasztva; hej, a káplár gonosz ember. A szegény katonának egész nap kell egzcziroznia künn a nagy hidegben és ha valamit eltéveszt, ha valami piczinyke hibát követ el, akkor ott terem a káplár és üti, pofozza.

Szegény Kispál Imrének is sokat kellett szenvednie. Kínózták, verték, majd panaszkodni ment a kapitány urhoz és ennek az lett a vége, hogy nehéz kurta-vasra verték.

A legény nyugtalanul forgolódik fekhelyén, az ablakon keresztül látni, mint hull alá egyre nagy szemekben a hó . . . Hej, szegény Kispál Imre, emlékezel-e mostan nagy nyomorúságodban, milyen ur voltál még egy pár hónap előtt. Vigan voltál, nem parancsolt neked senki, irigykedtek rád a legények és szerettek a lányok. Emlékezel-e a csillagos nyári éjszakára, jut-e még az eszedbe, az a szép rozmaringszál, a kis Fehér Anna, akivel annyiszor elbeszélgettel esténként a kapu alatt?! Vajjon most mit csinál szegény! Nincsen-e még más szeretője!

A hó szakadatlanul hull alá, s a legény nyitott szemekkel álmodozik tovább.

. . . Elmulik hosszú három év, amíg kiszabadulok innen; addig talán kedvesemet elcsábítja valaki . . . Három keserves esztendő . . . mikor még három hónap is olyan rettenetesen nagy idő ezen a helyen. Elszöknék, elbujdosnék, de megtalálnak, visszahoznák . . . Hej, a komisz kenyeri keseri kenyer, könnyel van dagasztva, hej, a káplár gonosz ember. A multkor is föbe lőtte magát miatta egyik pajtásunk; szegény édes anyja sirhatott utána! Ha én meghalnék, nem sirna senki, csak a szegény Fehér Anna ejtene egy pár könyvet . . . Ha meghálnék!? Milyen különösen hangzik, pedig olyan könnyűen meg van az egész . . . Egy kis nyom a fegyver ravaszán és vége mindennek. . . Talán még a kapitány ur is megszánna, ha látna véres, összeroncolt testemet. A káplárom pedig lekifurdulást érezne és szemrehányóan mondogatná magában: Ezt a szegény fiut én üldöztem a halálba, oh miért is kínóztam annyit . . . Pajtásaim pedig búsan gondolnak majd az árva Kispál Imrére, aki oly jó gyerek volt, mégis olyan szomorú lett a vége. Milyen szép is volna ez . . .

Lábujjhegyen oson végig a padlón a legény . . . Leakasztja puskáját belenez sötét csövébe és összerakzkodik. Társai édesen alsznak. Ki falujával álmodik, ki szeretőjével, mikor hirtelen egy dörrenés kiugrasztja őket álmukból . . . Pedig kár volt félbeszakítaniok álmutat, nem történt nagy dolog — csak egy katonával lett kevesebb a kaszárnyában . . .

Száll a varju a víz felett . . . A fonóban méces fényű vigadnak a leányok a legényekkel. Csak szegény Fehér Anna ül árván, elhagyottan és nem tud kacagni a nevetőkkel . . .

Szekula Jenő.

Felolós szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF

Kiadó és laptulajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).

Sve pošiljke se tičuć zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me Margitai Jožefa urednika vu Čakovec.

Izdateljstvo:

Knjižara Fischel Filipova kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto 4 frt
Na pol leta 2 frt
Na četvert leta 1 frt

Pojedini broj: koštaju 10 kr

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«. i. t. d.

Od Anarkhište.

Naša predobra pokojna Kraljica je morala biti žrtva jednoga anarkhiste. Mislim, da čitatelji moji budu za dobro zeli, ako budem nekaj napisal od teh ljudi

Ako v kojem orsagu se raztepe red; kad zakone nišči nepoštuje, kad nega nikoga koj bi zapovedal, jer svaki zapoveda a nišči neposludne; kad jakšni preganja slabešega; kad slaboga slobodno bantuvati a od jakoga se more svaki človek bojati, to se zove anarchia.

Poleg anarkhije nema niti varaša, niti varmegijije a još menje orsaga. Ljudi živiju na jednom mestu kak divje zvěri. Koj si hranu na jednom mestu nenajde, ide na drugo mesto. Poljodelstvo, rukotvorstvo prestane. Nišči nije bedak, da bi išel orat, sejat, kopat, žet, kad zna, da dojde od njega jakšni človek, koj nije nikaj delal, pak mu pospravljeno žito samo vkrej zeme. Nišči nije bedak, da bi čizme šival, kola delal, ali kakvo goder rukotvorstvo tiral, kad zna, da za svoje delo peneze nedobi, jer penez poleg tagvoga nega, sve se po celoma jemle vkraj. On pograbi i porobi, koj samo more.

Hižu si nišči ne zidje. Jakšni zato, jer se boji, da mu ju slabeši vužge, a slabeši pak zato, jer zna, da mu ju jakši itak

vkraj zeme i odtira iz svoje hiže: kak da se vrabec spravi v lastavičinu gnjezdo; jazbec v lešičinu luknju.

Imanje nema nišči, niti si nišči nikaj ne priskrbi. Zakaj? Im nišči nema svoje. Kaj je jednoga, to je i drugoga. Koj je jakši lletneši i kunšnesi, on zadobi. Ostreš pojede šćuku, šćuka pak karasa.

Familije nega. Mužki i ženske živiju kak divje zvěri. Hiže nemaju potegneju se v kakvu luknju. Ako človek nebude hujši od divje stvari, onda treba, da i dela tak, kak divja stvar. Doklam žena porodi i hrani dēte svoje, muž njoj nosi hranu. Ako pak već žena prestane kojiti svoje dēte, muž se dale odtepe, i žena se sada sama mora pobriniti, — kak bude odhranila svoje dēte. —

Takva, i to je anarkhia.

I jesu ljudi, koji se od Boga obrneju, nemaju nikvoga srama niti pravu pamel, kojji spreobrnuti i pomesati hočeju ovoga reda, kojega narod ima, uništiti veru, familiju, gospodartsvo i celu politiku, samo zato, da se njim to sve nedopada. Vezda su v malim broju, ali su ipak je.

Potajno se skup shadjaju. Imaju svoje novine. Peneze pak, koje i kuliko trebaju, skup znosiju s porobum. Sredstvo njihovo, da svojega cilja dostigneju, je oružje.

Sebe za svem ljudem nepriatelja valuju i cilj njim je, da naroda poništiju s krvjum, željezom i ognjom, tojest, da ljudi spokoleju, blago pak spozežgeju.

Druztvo teh nevaljancov iz samih takvih ljudih stoji, koji se od dela bojiu. To su takvi ljudi, koji niti na zemlji, — niti na nebu nemaju nikaj. — Nemaju niti Boga, niti veru, niti domovinu, niti obitelj, niti imanje. To hočeju, da svaki človek bude takov, kak su oni.

Kaj mi za grēh držimo, s onim se oni hvaliju. Od česa se mi bojimo i kaj se nam duri, to si oni želiju.

Kaj mi za sveto držimo, to oni obšaniju. Dobroti su nepriatelji, a zločinstvu pak priatelji. Njihovo poštenje je nesramnost; molitva njim je kletva. V jutro prva, večer zadnja rēč grozovita kletva. Kruh njim je umorstvo.

Takvi ljudi su anarkhišti. Jeden takov človek je samo mogel vćinili onaj grozoviti grēh, — kojemu je žrtva postala Kraljica.

Kaj moremo s njimi delati? Jeli je smeti trpeti, da straha i žalost činiju med dobrimi i v miru delajućimi ljudi? Jeli nije dužnost nam svem nje proganjati, kak stekle pse?

Po našim orsagu se malo i jako redko

Z A B A V A

Najvekša kaštiga Božja.

Poslušajte ljudi, zakaj je odputovala iz zemlje naša kraljica magjarska?

... Bila je jedanput jedna kraljica. Angelčubar je bila ona prelēpoga Magjarskoga orsaga. Bog nam ju dal, Bog nam ju vzel. Žnjom je alduval, žnjom je kaštigal gizdavova naroda.

Bog si je jedenput počel premisslavati. Sve vtihne, sve je v miru, kada si Bog pemišlava . . . Vtiheju kerubi i seraphi svojemi vugodnomi pesmicami na viisni. Mir je ljudem onda na nizini. Vtiheju vetri i slapi. Primiru su listjice na drevju, kitice na zemlji. Vtiheju ptičice i najmenjši kukčeki. Vtihe potok i burkanje morja . . .

Velika je moć Božanska strahovita je rēč njegva. Nebo, zemlja, ogenj i voda, sunce i mesec trepeće pred njim. Angeli svetci klečuć čekaju njegovu svetu volju.

Vu onim vremenu rekel je Gospon naš — Mihalj angel, dragi moj sluga, odleteti doli na zemlju i pogledni tam, kaj de-

laju moji magjari, koje sem ja iz Azije dopeljal sim vu ov lēpi orsag.

Na Božju zapoved odletel je Mihalj angel na zemlju. Hitro je zvršil posla na zemlji i odletel je nazaj pred Boga.

— No dragi moj sluga Mihalj, kaj delaju moji magjari?

Mihalj je nē mogel odgovoriti. Samo se je plakal. Bog ga je batrivil:

— Poveć dēte moje!

— Oh gospon moj, Stvoritelj moj! Navěk se svajuju med sobom.

Rezzalostil se je Bog na ove rēči. Počel si je premisslavati, kakvu kaštigu i nevolju bi pustil na narod magjarski.

Pustil je kugu i koleru, da je pol ljudstva pomrlo. Sušu, da je ničesa nē zraslo.

Vezda je rekel Bog Mihalju arkangelu:

— Pogledni moje dēte na zemlji, jeli se plaće magjar?

Mihalj je odletel. Pogledal je palače i podrte hižičke, šume i polje, bogatase i siromake. Zatem pak opet odletel k svojemu Otcu. — Bog ga je za pital:

— Kakov glas, kakov glas je na zemlji, dragi moj Mihalj?

Mihalj prez rēči hiti se plačuć na jeden oblak.

— Poveć mi, poveć mi! dragi moj sluga!

Mihalj je pregovoril:

— Oh Bog moj! Stvoritelj moj, ovi magjari . . .

— Na, na kaj je dragi moj angel?

— Ve ti kuneju. Tebe i sve svetce imenujeju s menom skup.

V žalost je opal Božji obraz. Pošten, dober, vitežki puk je magjar, ali to ipak nejde, da pogrdjuju moje presveto ime. I tak budem navēil ja toga naroda.

Tak je i bilo. Pustil je na magjara tatare (pesjaneke ili mongolovce). Kak divja požrtliva zvēr se spustil tatar na magjarsku zemlju. Sve su potapšali. Ogenj i dim je ostal za njimi. Gde su sela i varaši bili, tam su se vuki nastanili. Čeli orsag je tak izgledal, kak jeden veliki cintor. Do kolena v travi mrtvi su ležali. Kralj je vu tuđu zemlju moral pobeći. Ah! koj je tu strahovitu Božju kaštigu moral preterpeti? . . .

Sada je opet zval Bog svojega slugu.

nahadjaju, ali s tem više ga jih osobito po Taljanskim, Francuzkim, Englijskim i po Švajcu.

Vnogo su se već spominjali, kak bi trebalo te divjake skončati iz zemlje. Med ovimi govori ja za najbolše vidim ono, kaj je cesar nemške zemlje rekel.

Ovaj svetli i spameten vladavec to veli, da bi je po svakim orsagu trebalo skupa spoloviti i one, koji se za isto i odprto za anarkhiste valuju, ravno tak, kak i one, koji su pomagali, skrivali, rečjum i pismom ragovarjali — sveskupa na jednu ladju deti i odpeljati na sredini morja stojičega takvoga otoka, blizo kojega nigdar ladja ne hodi, i koj otok je pusti, na kojim nišči ne stanuje. Onda pak je tam ostavit, naj živiju tam, kak znaju. — Naj si tam napraviju takvu anarkhiu, kakvu hočeju.

Da jim želja, da živiju, kak divje zvěri pak naj budu tam divje zvěri. Naj se hraniju sadom, koj zraste na drěvi, s ribom, koju moreju zgrabiti iz morja, s divjom mesom, ako vloviju jednu zvěr po polju. Naj se oblačiju s životskom kožom; naj stanujeju v zemlju skopam jame.

Naj se tam onda sami med sobom spozatučeju i naj se splodiju, kak se splodi vrabec, vuk i druge zvěri, prez toga, da bi njim mrtve kosti gdo videl.

Priposlal:

Mažcen Ferencz
učitelj.

KAJ JE NOVOGA?

Poroba.

Vu N-Magyar zvanog občini su ove dane još do vezda nepoznati zločinci v cirkvu zašli i tam su veliku porobu učinili. Odesli su odonut dva šakramente, jeden 600, drugi 30 forinte vredne, dva sreberne kelihе do 250 forintov vredne, — jednoga

srebernoga križa 25 forinte vrědnoga, jedno sreberno kadilnicu 50 frti vrednu, jednoga križa z cina 2 frte vrednoga i jedno sreberno držalo 20 frte vredno; — takajše i peneze su spobrali, koje su vu cirkvi našli. Ravno onda su i v židovskoj cirkvi spobrati peneze.

Veren prijatelj.

Kak čitamo iz jedne novine, v Lille zvanog občini je ove dane vumrl jeden stari mladič i za sobom je ostavil jednoga maloga psa, s kojim je navek dobro baratuval. Kad je gazda toga psa, vumrl, pes nije štel više jesti, počel plašljivi i betežen postati, dan na dan s okom videč se mršal. Pokojnoga sestra je v sobi držala psa i s hranom, pitvinom ga je probala na dobru volju preobrnuti. Dala ga je viziterati s živinskim doktorom, on je povedal, da zrok betega je smrt njegovoga gazde i rekel je, da ga naj pustiju na sloboščinu iz sobe. — Komaj da je pes iz sobe vun zišel, odbežal na grobje. Med puno grobov je poiskal groba svojega gazde i na njega se zavlekel. Stražar grobja je zapazil psa, ali ga nije odonut stiral. Tak se čez dane poletaval med grobi. Z ovoga dogodjaja vidimo, da je ipak istinu imel Linnč zvanı glasoviten znanec, kad je rekel, da človeku najbolši i najverneši prijatelj je pes.

Koj se smrtjum igra.

Iz Hajdu-Böszörmény zvane občine pišeju šledeče: Mosolygó György zvanı gazda je pohodil svojega suseda i tam se počel susedovim revolverom igrati. Susedi su ga opomenjali, da je oružje nabito i da se s njom neigra. Mosolygó si je na prsa del revolvera i zapital susede, jeli bi strelil, ali ne? Na jedenput se revolver sprožil i kugla mu je v pluća zašla. Pomešani človek se skup zrušil i s rečmi: — Tak nebudem više strelal druge pet patrone je spostrelal v stenu, tak da je stenu svu sprekluknal.

Šigurnost.

V Zalavármegjinskoj Felső-Rajk zvanog občini živi Vésey Lászlóné zvana vdovica gospa, koja v bližnoj puščini ima veliko gospodarstvo i med borovjum jednu lepu palaču. Ove dane na večer ob 10 vuri se pred vrata postavil jeden oružen človek i za sebe tak kak za njegve dvanajst pajdašov je jestvinu i pitvinu zapovedal. Preplašena družina su vidla, da s razbojnikom imaju posla, brže su odbežala gori k svojoj gospodji, koja je na fletnoma puške i pistole nabila. Gost je jedno vrěme ružil i onda čez oblok v sobu strelil, ali nije nikoga zgodil, na to je gospodja, njezina keer i družina počela na fletnoma strelati i razbojnik je na to vušel.

Vmoril se na grobu svoje žene.

V Tarcsatalva zvanog občini se dogodilo šledeče: Lázár János je s velikom ljubavjom bil prama svojoj ženi. Ljubil ju je, kad ju je kak devojku poznal, ljubil ju je i vezda s onom ljubavjom, s kojom z početka. Pak su mu na rameni bila 70 ljet. I žena ga je s iztom ljubavjom ljubila. — Pred par dani je žena vumrla. Lázár, 70 ljet star starec čez vure dugo bil na grobju i ove dane se na grobu svoje žene strelil. Nije mogel prez nje duže živeti.

Vugodna pohodba.

Kuti Jánoša mlinara z Monostor-Apáti je pohodila ove dane njegva šogorica iz Szombathelya. Šogorica je 3—4 dana bila pri svojim šogoru i onda bez svake reči je najedenput se pospravila odonut. Mlinaru se to čudno vidlo, da ga šogorica tak najedenput ostavila, pak niti tuliko nije rekla: S Bogom! Ali na fletnoma je našel odgovora. Iz ormara su mu više stvari falile. Kak: jedna zlatna vura zlatnim lancom, jedna sreberna žepna vura s lancom, dva žmehki zlatni prestani i dva 20 korunasti cekini i druge stvari. Odmah mu je sumnja na šogoricu opala i po telegramu je to na znanje dal szombathelyskomu redarstvu, koje je odmah izragu podiglo proti nevěrni šogorici. Još su sve stvari nedoteknjene našli pri njoj.

— Idi moje dēte Mihalj, pogledni kaj delaju ve magyari?

S velikom grmljavicom je odletel Mihalj na zemlju. Ne se je dugo mudil, odišel je na zad.

— Kaj je novoga Mihalj? pita ga Bog iz dalka.

— Oh Bog moj, stvoritelj moj!

— Poveč dēte — poveč!

— Ovi magjari . . . ovi magjari . . . ve ti triput bolje kuneju. Ne imaš na nebi jednoga svetca, kojega ti dan — na dan nebi spreklinjali.

Srdito veli Bog: »To je itak preveč; navćim ja toga naroda plakati i moliti!«

Pustil je turćina i nemca na magjara, koji su ga tri sto lēt tukti i klali. I najmenjša grudica je krvava bila od magjarske krvi. Ni imel milošću starec, ne dēte, ne žena . . . Ali nam povēdal dalje od toga strahovitoga vremena!

Vnogo vremena je prešlo, kada Bog opet zove svoje angela:

— Dēte moje Mihalj. Dugo si se počival. Zemi si peroti i pogledni magjarskoga naroda.

Na nebesku zapoved opet se spusti na

zemlju. Kud je hodil, kud je letel, veselje je postalo svigdi, ali kada je na zad vu nebo došel, itak se je plačuč hitil dol pred Bogom.

— Kaj je s tobom dragi moj angelek?

— Ovi magjari . . . ovi magjari . . . I ve tak kuneju, samo da se Nebo ne zruši.

Vu velikoj srditosti Stvoritelj svēta spustil je strēle, koje su tak pokale, da su se peklenska vrata odprla:

— Šatan!

Šatan je strahoma se ogledal na Nebo.

— Daj mi navuka peklenska duša, kak bi kaštigal Magjarskoga orsaga, kojemu neškodi kuga, kolera, suša, povodnja, tatar, turćin, nemec . . .

— »Oh veliki Gospodin neba i zemlje — veli milostivno šatan — to ti je lahko delo. Zemi jim Živoga zemeljskoga angela-čuvara, — najbolšu žensku, kraljicu Jalzabetu.«

Bog je napravil to.

Korunjena mati naša preminula je. Vumrla je tužnica, koja je čeli svoj život svojemu magjarskomu puku alduvala.

Za kratak čas opet pošle Bog Mihalja na zemlju.

Došel je i odišel je.

— No, kaj je novoga vu lēpim Magjarskim orsagu?

— Več nepreklinjaju.

— Kaj pak?

— Kričiju i plačeju se. S drhtećim srcdem i žuhkom mukom se žalujeju za svoju najbolšu, najpravičnešu mater — zel si ju jim za navěk dragi moj otec Bog.

Dober Bog smiloval se je plaćemenu narodu magjarskomu i rekel je: »Spomenul se budem za navěk iz ovoga orsaga, samo naj ne pozabiju, da sem ja Gospon!«

I kak to zgovori, na pamet mu dojde peklenska duša, koja mu navuka dala. S oblakih s grmljavicom je zaviknul v pekel: »Prokletni šatan, hudoga navuka si mi dal. Ni sem štel tak strahovitno kaštigati toga lēpoga orsaga!«

Do sem je pripovest. Magjarki puk vu srdce si zapre tugu i stiha žalostno gledı proti zvezdicam, gde pazi i moli za nas naša kraljica Jalzabeta.

Lili.

Nečomurnjak.

Z Debrecina pišeju sledeće: Orosz Mihály zvani 27 ljet star poljski težak je imel jako lepu, mladu i vrlu ženu; ali to sve nije njemu bilo po volji, jer se svaki dan jako svajual svojom ženom, bez svakoga zroka. Komaj lanjsko ljeto se udal s njom i od onoga vremena je redovita bila svadja dan na dan. Žena se na zadnje navoljila tuliko svadje i bitvine i ostavila je svojega muža. Samo da muž je prepoznal, da bez žene nemre živeti, koja pak ga pred par tjedni s jednim detetom odbarovala. Dakle je otišiel za svojom ženom, koja je blizo občine na jedni puszti, pri jednim poznatim gospodskim gazdi se zavlekla pred mužom. Muž je prosil i grozil se svoji ženi, da naj ide nazaj. Na zadnje je žena popustila i privoljila, da ide na zaj k svojemu mužu. Ali nekaj njoj je govorilo, da naj nejde sama. Poznala je srditu naturu svojega muža. Bojala se, da ju opet bude banlual i tukel. Prije kak bi otišli, zaprosila je ženu gazde, da ju sprevodi. Otišiel je muž s ženom i za par minut je nje nasledovala žena gazde. Komaj su išli jedan komad, već su se tovaruši opet posvadili. — Muž je vu tem toga spuknul iz čizme noža i njega je ženi v črevo prasnul tak, da su se njoj droba odmah vun obrnula. Žena je još tuliku jakost imela, da se počela nacukavati s mužom, koj njoj je med tem toga još i nos odrezal zato, kak je umornik potlam valual, ako bi živa ostala, tak grda bude, da ju više nišči nebude ljubil. Gazdova žena je vidla to i larmu je napravila na polju, žena se med tem toga v jarek skoturala, gde su ju v jutro mrtvu našli. — Umornika su vu občini vlovili.

Skočili su iz pošte.

Smešni dogodjaj se prijelil ove dane v lipo-teplarskim pošarskim uredu. Jeden lovec je ove dane odredovito s boljšom srećom bil na lovnji i zmed punostreljenih zajcov je dva jednomu prijatelju svojem darual. Zajce je pri gori imenutim pošarskim uredu dal gori. Poštmešter je dva streljene zajce prek zel, svakomu na šinjak broja prikeli i s tem med druge stvari hitil, pak dalje obavil svojega posla. Med stvari je najedenput sošnjati počelo nekaj, pošmešter je tamo stupil i skorom, da se nije prehitil od straha, kad izmed stvari jeden zajec vun skoči, prehitil gorećega lampaša, razdrobi glazovnata vrata i odbeži v slobočinu. Doklam bi poštar za njim bežal, tak dugo je i drugi zajec čez odprta vrata nasledoval svojega pajdaša.

Sraka koja laja.

V svakojačkih tak zvanih panoramah tuliko svakojačke živine vidi človek, da se samo začuđi. Moremo videti tam medvede, koji se po biciklu voziju, jopce, koji v gusle igraju, morske devojke, koje z pištola strelaju, konje, koji značiju starost človeka itd. Ali lajajuća sraka, to je malo začuđo. — Takvoga kaj su komaj kazali do sada. Ta čuda se v Sümegu more videti. Prošlo leto je jeden gospodar dobil jednu mladu sraku i on ju je odgojil. Jeden mali kujsek njoj je bil jedini pajdaš, od kojega se mlada sraka tak navćila lajati, kak goder koj pes. V jutro s glasnim lajanjem prebudi domaće i negda-negda do poldana laja na čudu svim stranjskim, koji onut ideju.

Ako se svinjće nepomaže.

Vnogiput vidimo, da svinjće, makar dobro hranu dobivlja, ipak se slabo pomaže. Ovo ima svojega zroka, koj je zveksšinim to, da svinjće trichinu ima v črevi, tojest glistu. Ovo moči pretirati tak, da svinjčetu višekrat tikve, vugorke, — kisele jabuke i povrtaiću damo. To se v svakoj liži zvišega najde.

Šopanje guskah.

Kad se guske šopaju, jako dobro je med hranu njihovu na fino i drobno razlučenoga lapora zmešati, ali samo na maloma. S tem ne samo preceranje podpomažemo, nego meso i mašća bude bešeša, slabeša i tečeša.

Tiranje pri mladnab.

Mladina jako lehkio dobi tiranje, ako se prezebe, mrazovnatu travu, ili vnogo kukke jede. Onda je mladina tužna, lajna belo žutkasta i gvala je puna. Ako to v pamet zememo, dajmo mladini prepečenoga ječmena zašrotano ili v možaru zlučeno s malo krajdinim prahom zmešano i s vodom pomešano. Betežnu mladinu držajmo v toplim, suhim mestu i za piti dajmo takvu stojeću vodu, v kojoj su predi železni komadi stali. Vlevajmo vu nju malo črlenoga vina, na dalje vodu, v kojoj se prije vrbova kora kuhala. Mesto ove je i jako dobro, koje se v pateki more dobili, to je 5—6 kaplic opium-tinktura.

Ogenj v Légrádu.

V Légrádu se o. m. 1-oga popoldan iz, do vezda nepoznatoga zroka vužgal ške-denj Lausch Lipóta trgovca. Na nahižju je vnogo šibnatih korpah bilo, sam škeđenj pak na pol slamom, a na pol pak s katranom napušćenom deskom bil pokrit. — Ognjogasci su se na fletnoma spravili k ognju. Pohvala i čast ognjogascom, da su s velikim trudom i delom zadržali ognja tak, da susedne slamnate hiži nisu se vužgale. Sreća, da nije bil veter, je onda bi se mogla velika nesreća pripeliti.

Bik.

V Nacs-Csécs zvani občini se ove dane nesreća dogodila poleg toga, da je občinski bik pobegel. Bik se oslobodil od svoje vužje i s velikom silom je drkal po ulici. Pri jednim vuglu je stala jedna tri ljet stara pucka. Preplašeni bik, kak jedno pero je zgrabil pucku med roge i dalje bežal s njom. Stanovniki občine su samo osupnjeno gledali, kaj se bude sad dogodilo. Ali najedenput pred njega skoči jeden Rontó János zvani i od velike jakosti poznati gazda, koj v jednim sigurnim hipu je zgrabil pucku z roge dol. Vezda pak se bik proti njemu obrnul i s rogom mu je levu ruku čisto zdrobil. Mali pucki je čudnovato nikaj nē falilo, ali sigurnoga človeka su s teškom ranom v občinski špital odnesli.

Lihva.

Iz sledećega žalostnoga dogodja more se svaki navćiti, da naj neposlušna na svakoga nevučenoga človeka i da naj neda vraćiti svoje betežnike od takve ljude, koji k tomu nikaj nerazmiju. V Sándoregyház zvanioj občini je ove dane morala tak vumreti jedna, Sütő Lajosa 17 ljet stara devojka. Devojka je od zdavnja vužiganje

imela v kolenu, i kad bol nije stel prestati, jedno Szemenke Rózi zvanu ženu je prosila, da ju zvrachi i to na fletnoma. Žena je privolila, da vrači devojku, ali tak, da posle ozdravljanja njoj 25 forinte platiju, na kaj je otec privoljil. Nato je žena poručila otcu, da dođuću noć naj ide v susednu občinu gde je stanovala i naj donese sokom jednoga velikoga noža i srpa. Ob polnoči pak njoj naj pokuca tripud po obloku, ona onda vun dojde i bude s njim dimo išla. Na kucanje je žena i vun došla. Med putem v kniči je iskala tri kupe po medji i ove je s onim velikim nožom tripud opičila a srpom pak troju formu travu kosila, da ovo, kak je rekla, k 90 feli travi zmeša, z koje se bude za pucu 3 kopelišće delalo. Drugi dan je bila devojka skupana. Med kupanjem bi morala jeden liter staro černo vino spiti, ali komaj je za dve kupice spila, već je prosila ženu, da ju vun pusti, jer medljavica njoj dohadja. Ali žena ju nije pustila, jer-veleć-drugač nebude ozdravila. Najedenput je devojka od jakoga vina i vruće kupelišće omedljela i samo su ju mrtvu mogli već vun zeti.

Vumrla je.

Schulegg Jánoša čakovskoga ošteriasa žena, rodjena Sztrahia Viktoria je vumrla 1-ga o. m. Pokojna bila je 63 let stara. — Pogreb bil je 3-ga o. m., na kojem nazočna su bili obitelji, rodbina, prijatelji i vnožina poznančov. Naj počiva vu miru!

Tolvajstva.

Deltoni Maria iz Dushegy vkrala je od svojega gospodara Nádasi Jožefa kajčesa, a od Žerjav Janoša iz Martane je njegov sin 17 frtov vrėdnu opravu vkral. Žandarstvo je tolvaje sudu prekdalo. — Žandarstvo je takaj vlovilo jednoga tolvaja vu osobi Vučenik Regina iz Dolnje-Dubrave, koja je vu Medjimurju i vu Varaždinu ne menje, kak 11 tolvajstva vćinila. Ova tolvajica bila je vre zaprta, ali je iz rešta vuisla. Vezda su ju s pajdašicom Zorcsecz Klarom iz Belice na novo vlovili i sudu prekdali.

Jopica-pucka.

Vu Avas-Ujfalu zvanioj občini se jedna pucka narodila, koja je k jopici spodobna. Mala pucka je 40 centimetrov duga, 10 cm. široka, celo telo joj je kosmato, vuha odzaj ima na glavi, oči su joj kak lešnjak mali, na nogah i rukah duge škrample ima, kak živine.

Gabona árak. — Ciena žitka.

I m.-mázsa.	I m.-cent.	frttól	frtíg
Buza	Pšenica	9.25	—
Zab	Zob	6	—
Rozs	Hrž	7	—
Kukoricza uj	Kuruza nova	5.20	—
» » ó	» stara	—	—
Árpa	Ječmen	5.75	—
Fehér bab uj	Grah beli	6.25	—
Sárga » »	» žuti	5.50	—
Vegyes » »	» zmešan	5.25	—
Lenmag	Len	8.50	—
Bükköny	Grahorka	5.50	—

Odgovorni urednik

MARGITAI JOZSEF.

Nyilttér*)

E rovat alatt közlőtekért sem alaki, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelősséget a Szork.

Selyem damaszt 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér és színes **Henneberg selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** póstabér és vámmentesen valamini házhoz szállítva, — **mintákat pedig póstafordultával** küldenek,

Henneberg G. selyemgyárai (cs. és kir. udvari szállító) Zürichben.

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkálikus természetes savanyuvíz

MINT NYÁLKA OLDÓ SZER
ugy magában mint meleg tejjel vegyítve
KÖHÖGÉSNÉL, REKEDTSEGNÉL,
TÜDŐHURUTNÁL stb.
legjobb gyógyszerrel ajánltatik.
**NEHÉZEN EMÉSZTŐ, GYOMOR-
HURUTNÁL KITŰNŐ HATÁSA VAN**

Kapható:
T O D O R R. czégnél.

625 3-10

XVI. ÉVFOLYAM.

A csáktornyai takarékpénztárral egyesült önszegélyző szövetkezet t. cz. tagjai

folyó év február hó 12-én délután 3 órakor Csáktornyan
a csáktornyai takarékpénztár részvénytársulat helyiségében tartandó

k ö z g y ű l é s r e,

hivatkozva az alapszabályok 20*) §-ára tisztelettel meghívatnak.

T Á R G Y A K :

1. Az igazgatóság jelentése.
 2. A felügyelő bizottság jelentése.
 3. A folyamatban levő VII. és VIII. csoportri számadások fölötti határozathozatal és a felmentvény megadása.
 4. Igazgató és aligazgató, 4 igazgató-tanácsi tag és a felügyelő-bizottság megválasztása.
 5. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes kijelölése.
 6. Netáni indítványok.
- Csáktornyan, 1899. január 14-én.

Az igazgatóság.

*) Hogy a közgyűlés érvényes határozatot hozhasson, arra legalább 20 szövetkezeti tagnak jelenléte szükséges, kik 500 törzsbetétet képviselnek.

Ha a közgyűlés nem válthatná határozatképesé, akkor 15 nappal későbbre egy új közgyűlés hívandó össze, mely az első közgyűlés tárgyai fölött tekintet nélkül a tagok vagy törzsbetétek számára, jogérvényes határozatokat hoz.

A megvizsgált évi számadások, az üzleti jelentés és a felügyelő-bizottság jelentése a társulat üzleti helyiségében a közgyűlést 8 nappal megelőzőleg a részvényesek által betekintheők.

A Csáktornya Vidéki Takarékpénztár Részvénytársaság

1899. évi február hó 21-én délután 2 órakor tartja meg intézeti helyiségében

III. RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

a melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghívatnak.

Tárgysorozat:

1. A gyűlés megnyitása.
2. Két részvényes megválasztása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
3. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentése a lefolyt üzletéről.
4. A múlt évi számadások megvizsgálása; a mérleg megállapítása; a nyereség felosztása; az igazgatóság és felügyelő bizottság felmentése.
5. Igazgató, aligazgató, négy igazgatósági tag és a felügyelő bizottság megválasztása.
6. Az igazgató, aligazgató és könyvelő fizetéseinek megállapítása.
7. Esetleges indítványok megvitatása.

Kelt Csáktornyan, 1899. január 7-én.

Az igazgatóság.

48. §. A tanácskozási és szavazási jogot a közgyűlésen minden részvényes személyesen gyakorolhatja, de ezen jog gyakorolhatására megkívánatik, hogy a részvényes legalább 20 éves legyen és részvénye a közgyűlés előtt, legalább 4 hét óta a társaság könyveiben az ő nevére legyen beírva és végre, hogy az szintén a közgyűlést 3 nappal megelőzőleg az intézet pénztárába letétesse.

A választási jog azonban nem csak személyesen, hanem a távollévők által is gyakorolható, t. i. a meg nem jelenhető részvényes egy másik részvényest szavazatának gyakorlására különösen felhatalmazhat; azonban szintén szükséges, hogy az ily megbízás által szavazó részvényes legalább 20 éves legyen és részvénye 4 héttel a közgyűlés előtt a társaság könyveiben az ő nevére beírva találtsék.

Meghatalmazások csak részvényesek nevére állíthatók ki.

Az Alsómuraközi Takarékpénztárral egyesült Önsegélyző Szövetkezet

1899. évi február hó 19-én délután 2 órakor

rendes közgyűlést

tart, melyre a szövetkezet t. tagjai ezennel tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Elnöki jelentés a lefolyt üzletéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, s ennek kapcsán az üzletrész és azok növedékeit megállapító igazgatósági határozat előterjesztése, jóváhagyása és a számadók felmentése.
3. A szövetkezet hivatalos közlönyének kijelölése.
4. A szövetkezet igazgatóságából kilépő Hermán János és Kramarits Victor igazgatósági tagok helyett új választás megejtése, esetleg a kilépők újbóli megválasztása.
5. 1899. évben működő felügyelő-bizottság megválasztása.

Kelt Perla kon, az Alsómuraközi Takarékpénztárral egyesült Önsegélyző-Szövetkezet igazgatóságának 1899. évi január hó 27-én tartott üléséből.

727 1-1

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

könyvnyomdája

Csáktornyan,

a legújabb gyorssajókkal és diszes új betűkkel van felszerelve.

Elvállal minden néven nevezendő

könyvnyomdai munkákat,

u. m. névjegyek, levélfejek, meghívók, eljegyzési-, esketési- és gyászjelentéseket,
— számlák, körlevelek, hivatalos és magán nyomtatványokat, röpiratokat,
műveket stb. stb.

bármely nyelven és kivitelben

a legjutányosabb árak mellett.

